

Keren Hajjeszod Centralbureau
für Mitteleuropa
Sächsische str. 8. Berlin W. 15.

Cluj (Kolozsvár) 5602. évi 19.

Am névnapon is 1-50 lei

1921. október 21.

ÚJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Állam az ország ellen

Bizonnyra voltak, akik mosolyogtak a hitetlenül rázták a fejüket. Az nem lehet, hogy az országnak az új adók révén négyszerannyi a bevétele, mint amennyi kiadást előírnyoz. Mi magunk is szkepszissel irtuk le a kritikus számadatát, vártuk, hogy megcáfolják. De itt ritkán szokták cáfolni, pedig be felférne néhány nap. És most végre nemhogy a cáfolatát kapnánk, de a megerősítést. Maga Titulescu helykölködik el vele az expozéjában. Egyelőre nem a négyszeres bevétellel, de jókora bevétel-többlettel. Vagyis az elmúlt félv Titulescut igazolta: negyedmilliárdal többet vételeztünk be, mint amennyi kiadásunk volt. Ezekben a bevételekben még nincsenek is benne a vasut sulyos milliói, mert ezek más lapon könyveltetnek el. Ellenben az új adók nincsenek benne, csak elenyésző részben, hiszen csak most készülnék az adóvallomások és most kezdik kioktatni a közönséget, hogyan járjon el, ha az adófizetés legkényelmesebb és legkelemesebb módját óhajtja. Az adóhivatalok is a teljesítőképesség innesső határára vannak jóról, mégcsak most kezdik felállítani a pótdóhivatalokat, most kezdik megszervezni a külön megbizottakat. Ha mindezzel megleszünk, boldog lesz végre Titulescu, mert az egész ország egy jól megadminisztrált adóhivatal lesz, amely igazában négyszeresen hajtja majd be azokat a pénzeket, amikre az államnak szüksége van.

Nagyon helyes, nagyon rendjén van, ha az állam nem küzd anyagi bajokkal, ha mindig elég pénze van, ha a költségvetés fedezi a szükségletet, sőt itt-ott fölöslegeket is teremt. Egy kis tartalékoszeg mindenütt elkél. Ha nem így volna, a bankóprést kellene igénybe venni, ez pedig sulyosan bosszút állna a valután. Legutóbb például a francia pénzügyminiszter minden hadisarc és adósarc ellenére se tudta őszerehozni Franciaország pénzügyi szükségletét. Munkába kellett állítani a franknyomógépet, egyelőre három milliárd erejéig. Mi az észszerű következmény? Az, hogy a francia pénz esik, a román emelkedik. De mi a valóság? A román esik a francia erősödik. Nos mélyebben kell gondolkodni, hogy az okok előbujjanak. Nem minden mulik a bankprésen és a pénzügyminiszteri zsenialitáson. Bizonyos, hogy a francia Titulescu is erősebben megolejzhatta volna az adócsavart, ha akarta volna. És ő is verhetne volna a mellét, hogy plusz van a kasszában. De nem tette, mert az országnak nem az az eleven vagyona, ami az állampénztárban hever, hanem az, amely a közönség kezében forog. Ehez csak nagy óvatossággal szabad hozzányulni, igen kis percentot szabad belőle lecsapolni, mert ez a vér az ország vére és az állam vére egyaránt; a kellő mennyiségnek mindig benne kell lennie a szervezetben, hogy le ne gyöngüljön és el ne pusztuljon. Ime a francia valuta szilárdaságának a titka és ime a mi valutánk hanyatlásának biztos törvénye.

Ilyen körülmények között valóban csodáljuk, hogy a miniszter még meri ama reményét hangoztatni, hogy a lei rövidesen emelkedni fog. Nem fog emelkedni. Legalább is, ha az adórendszer azzorája uralmon marad, nem. Titulescu nem is hiszi komolyan. Hiszen egy szakminisztertársa már odát is zengett az alacsony leinhez, mint amely valóságos áldás az országra. Őszinte lira volt, ha nem is esett jól a józan fulnek. Titulescu ezzel szemben jóleső hangokat hallat, de a józanság érzi, hogy a

hang nem őszinte, mert a kéz Ézsaué. Igen, a kéz mindent elvesz tőlünk, legszükségesebb garanciainkat és legszükségesebb eszreinket. Nem is a nagyvagyonokat vámolja meg a pénzügyminiszter, de a kis tökéket, a forgó tizezreket surolja és koptatja, amíg végül teljesen abbahagyják jótékony forgásukat. Mondaná meg Titulescu, mi szüksége neki a fölöslegekre? Nem erre a negyedmilliárdra gondolunk, ami fél-éves adóhangyamunka eredménye, ez végre nem nagy plusz egy államháztartás tételei között. De gondolunk a sulyos milliárdokra, amiket a Titulescu-féle pénzügyi reform fel akar

halmazni. Mire? Mondjanak egyetlen nagyarányu országfejlesztő tervet, akkor talán megbocsátunk. Mutassanak oktatási programot, amely utólag igazolná a nagy harácsot. De ilyen sincs. Még vasutépítő programról se lehet beszélni, mert a vasut pénzügyeleteit kikapcsolták és elkülönítették. Ha pedig se terv, se cél, illő tisztelettel tiltakozunk az államkassza tömése ellen. Minél bővértibb és kövérebb lesz így az állam, annál vérszegényebb és soványabb az ország. Ugy fest, mintha állam és ország hadilábon állna és egymás véreire és zsírjára szomjazna.

Tanasescu államtitkár nyilatkozik

a lakásügyek új rendjéről, Josika báró afféjéről és a magyar tisztviselők alkalmazásáról

— Az Új Kelet tudósítójától —

Tanasescu belügyi államtitkár tegnap fogadta a sajtó képviselőit és érdekes nyilatkozatot tett a mindig aktuális lakáskriszéről, amelyet most a lakbérleti bizottság végleges felállításával és a lakáshivatal jogkörének megszorításával kívánnak enyhíteni.

— A lakáshivatal elnökének személyére vonatkozólag — mondotta az államtitkár — újabb intézkedés nem történt. Megvárom Groza miniszter urat, akivel azután együttesen fogunk ebben a fontos kérdésben dönteni.

— A lakáshivatal feloszlásáról elterjedt hírek nem felelnek meg a valóságnak. A lakáshivatal továbbra is működni fog, de kizárólag a tisztviselők, katonák és menekültek ügyével fog foglalkozni. A magánosok lakásügyeit a most felállított lakbérleti bizottság fogja intézni és a két hivatal jogkörét most pontosan körülírjuk. A már szeptemberben kiadott egységes lakástörvény végrehajtási utasítása most érkezett le és reméljük, hogy ennek következetes betartásával a lakáskérdést sikerülni fog végre közmegegyezésre megoldani.

— Lényeges rendelkezése az új törvénynek, hogy köztisztviselők részére csak abban az esetben rekvirálnak lakást, ha magánuton bérelni nem tudnak és akkor is csak egy, legfeljebb két szobát.

A katonaságnak rekvirálási joga visszemen

katonák csak a lakáshivatal által juthatnak lakáshoz. Egész lakrészeket, vagy egész házakat csak a lakbérleti bizottság útján lehet bérebevenni, amely a magánfelek összes szerződéseit felül fogja vizsgálni. Egész lakrészeket, vagy házakat rekvirálni csak kivételesen szabad, de csak akkor, ha azt nem a háztulajdonos lakja és kizárólag közhivatalok részére. A lakbérleti bizottság különben a szállodák fölött is rendelkezni fog és általában hatásköre ki fog terjedni a magánosokat érdeklő összes lakásügyekre.

— Gondoskodik az új törvény arról is, hogy a közhivatalok és közhivatalnokok lakásigényeiket mérsékeljék. Amennyiben a lakások nagyobbak, mint amennyire az illető tisztviselőnek jogos igénye lehet, lakása fölös részét lefoglalják. Ugyanez áll a közhivatalokra is, amelyeknek hivatalos helyiségeit a lehetőség határáig össze fogják vonni.

Összeesküvés Athénben

Bukarest, október 20. (Damian.) Athénben összeesküvést fedeztek fel, amely Gunaris ellen irányult. Az összeesküvést letartóztatták.

Megemlítetük az államtitkárnak, hogy a lakbérleti bizottság eddig csak papírosan működik

és elnöke dr. Babes Titus kijelentette, hogy állásáról lemond.

— A lakbérleti bizottság — felelte Tanasescu államtitkár — eddig azért nem kezdte meg működését, mert költségvetését Bukarestben még nem hagyták jóvá. Ez azonban most hamarosan megtörténik. Babes dr. lemondásáról semmit nem tudok, én a lemondó levelet még nem láttam. Ha azonban Babes dr. le fog mondani, lemondását tudomásul fogom venni.

Végül a lakásügyekről még kijelentette az államtitkár, hogy Tiplea dr. lakásrendelete most már érvénytelen és a magánosoknak összes folyamatban levő kérvényeit átteszik a lakbérleti bizottsághoz.

Csütörtökön délelőtt Tanasescu államtitkár magához kérte báró Josika Samut, aki egy újságrónak kijelentette, hogy ez alkalommal igyekezni fog a közte és a hatóságok között támadt ismert opera-afféért barátságos formában elintézni. Erre vonatkozólag az államtitkár a következőket mondotta:

— A magyar szövetség memorandumot nyújtott be a bukaresti kormányhoz és azt véleményezés véget leküldték hozzám. Felvilágosításokra volt szükségem, ezért kérttem magamhoz a Magyar Szövetség elnökét. Ami a báró ur afféjéről illeti, az miután a nagy nyilvánosság elé jutott,

tulnőtt a barátságos uton elintézhető kérdések keretén.

Az affé idején nem tartózkodtam Kolozsváron, tehát az egész ügyről közvetlenül nem tudok és nem is tartozik rám. Ezt a báró urnak is megmondottam.

A beszélgetés végén Tanasescu államtitkár elmondotta, hogy Avérescu miniszterelnöktől az egységesítő bizottság elnöksége útján tavoratot kapott, amely siettetni a magyar tisztviselők ügyének elintézését. A magam részéről — jelentette ki az államtitkár — a legnagyobb jóakarattal igyekezni fogok a kereset nélkül álló magyar tisztviselők helyzetén segíteni. Remélem, hamarosan elkészülnek az erre vonatkozó munkálatok és a magyar tisztviselők hamarosan állásba kerülnek.

Az indiai forrongás

Páris, október 19. (Damian.) Az indiai felkelők száma különösen Milan Bar vidékén napról napra szaporodik.

Titulescu expozéja a pénzügyi helyzetről

Ellentétes hírek a kormány átszervezéséről — Jövőhagyják a svájci kölcsönt

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A kormányváltozásról egymással homlok-egyenest ellenkező hírek keringenek. A „Steagul” szerint Averescu és Argetoianu bizalmas megbeszélést folytattak egymással a kormány újalakításáról. A lap szerint Argetoianu azt ajánlotta volna Averescunak, szakítsa meg az összeköttetést Take Jonescuval, aki ellen a kormánypárti képviselők sorában sok a panasz.

Ezzel szemben a „Viitorul” a következőket írja: Argetoianu új kabinetalakításán gondolkodik. Az új kormány feje Take Jonescu lenne és a kormányban a parasztpárt is helyet foglalna. Maga Argetoianu a Banca Nationala kormányzója lesz, míg Averescu a kamara elnöki székét fogja elfoglalni.

A liberálisok és a nemzeti párt meg-egyezése is nehezen halad előre. Tegnap délelőtt Bratianu Jonel lakásán tanácskozás folyt a liberális párt vezetési között. A vita tárgya a nemzeti párttal való kooperáció volt. Bratianu berátainak kategórikusan kijelentette, hogy nem enged álláspontjából és

semmiképpen sem nyújthat
koncessziókat Maniunak.

A keddi esti minisztertanácson Titulescu pénzügyminiszter expozét tartott a pénzügyi helyzetről. A pénzügyminiszter kifejtette, hogy

**a jelen költségvetési év első
hat hónapjában az állam be-
vételei 250 millióval meg-
haladják a kiadásokat**

anélkül, hogy számításba vennék a vasúti be-
vételeket, minthogy a vasúti költségvetés nem
szerepel a rendes költségvetésben. Kifejtette
ezután, mily intézkedéseket hajtott végre az
új pénzügyi reformok alkalmazására. Rámuta-
tott arra, hogy minden egyes adóhivatal mel-
lett külön hivatalokat álljanak fel, amelyek az
új adóvallomásokat fogják kezelni, azokat ki-
tölteni s kiegészíteni. E hivataloknál majd elő-
szóval is meg lehet tenni az adóvallomást.
Mindegyik új hivatalnál a kincstár egy külön
megbízottja lesz beosztva, aki mint szakember
felülvizsgálja az adóvallomásokat, javítja az
esetleges hibákat. A pénzügyminiszter azt hiszi,
hogy ezen intézkedések folytán azon nehézsé-
gek, melyek az adóvallomások körül fen-
forogni látszottak, el fognak enyhésni.

Az első lecke

Írta: Ujvári Déter

Stopperné az ablak mellett ült, Kleinmann az asztal mellett, Berele, mint egy kibontott zászló, a kredenc tetején lógott.

Az első lecke ünnepélyes hangulata hőmpölygött a szobában.

— Gyere be Berele — invitálta Kleinmann.

— Egy fenét, egy fenét, egy fenét — süvített vissza Berele.

— Csak hagyja, tanító ur — közvetített Stopperné — ugyis hibba esik. Ez a gyerek egy karakter. Ami a karaktert illeti, egészen rámutított. Különböztet mit tart kegyed az asszonyok jelleméről? Ugy értem, hogy egy asszonyban mi a legfontosabb kegyed szerint?

Kleinmann ránézett és csak annyit mondott: — A belső tisztaság.

— Ugy van — bólintott Stopperné — de nézze kegyed, ez nagyon költséges. Én sokat adok a belső tisztaságra és az én alsóimat megnézheti. De Nullné, lássa, meg Cimmine, azok már nem engedhetik meg maguknak. Nem mondom: rendes asszonyok, de a belső tisztaság... ugyan kérem. Van nekik egy fogalmuk egy nagymosásról? Higyje el, kegyed, az ő karakterükből hiányzik a belső tisztaság és kegyed örülhet, ha Nullné hetenként egyszer vált fehéret.

Titulescu ezután a minisztertanács elé terjesztette a svájci 40 millió frankos kölcsön-
ről szóló szerződést ratifikálás végett. Ezen
összegeből 24 millió Svájcban marad a román
kormány rendelkezésére, hogy azon árut re-
delhessünk Svájcban. A pénzügyminiszter főleg
távíró és telefonberendezésünk hiányzó anyagait,
valamint vasúti anyagot kívánna beszerezni
ezen a pénzen. A többi 16 millióra vonatkozó-
lag Titulescu a minisztertanács után kijelen-
tette, hogy azt nem fogják felhasználni rendes
folyó kiadásokra s még kevésbé külföldi
missziók részére. A minisztertanács

**a svájci kölcsönről szóló
szerződést teljes egészében
ratifikálta.**

A tanácskozás következő tárgya az állam
és a Banca Agrara közötti szerződés volt az
erdélyi agrárreform végrehajtásának finansziro-
zására vonatkozólag. Goga és Groza miniszterek
felvilágosításai után a minisztertanács jóvá-
hagyta a szerződést.

Ezután a földművelésügyi szervezések jogi és
gazdasági helyzetéről tárgyaltak, amely szer-
vezetek a szakszervezetekre vonatkozó törvény
alapján működni kívánnak. A kormány elha-
tározta, hogy ugyanazon előnyökkel ruházza
fel a szervezeteket s ugyanazon védelemben
részesíti őket, mint a szövetkezeteket.

A minisztertanács ezután a külföldi mo-
ratorium kérdésével foglalkozott. Titulescu
pénzügyminiszter a moratorium ellen foglalt
állást azzal az érveléssel, hogy a külföldi
esedékességnek moratoriummal való elhalasz-
tása a lei teljes tönkretételét jelentené.

A pénzügyminiszter kijelentette, hogy ér-
tekezletre hívta össze a fővárosi nagybankokat,
amelyek meg fognak állapodni ebben a kérdés-
ben. Végül kijelentette, hogy meggyőződése
szerint a lei árfolyama külföldön nemsokára
emelkedni fog.

A minisztertanács végül a volt Osztrák-
Magyar monarchia által kibocsátott hadiköl-
csönkötvények kamatainak fizetéséről tanács-
kozott s úgy határozta, hogy a pénzügyminisz-
ter készítse el a fizetendő összegekről szóló
összeadótisztát.

Hétfőn ül össze a portorosei konferencia

Grac, okt. 19. A magyar kormány meg-
bizottja, aki a portorosei konferenciára utazik,
ideérkezett. Nyilatkozott a magyar kormány
programjáról. A portorosei konferencia hétfőn
ül össze délia Torretta olasz külügyminiszter
elnökségével.

Kleinmann kijelentette, hogy ő valóban
örül, hogy Nullné hetenként egyszer fehéret
vált, mindazonáltal nem tagadhatja, hogy cso-
dálkozik.

— Ne csodálkozzon kegyed — intette jóakaratosan Stopperné — Nullné az egy nulla. Egy Nullné nem élhet úgy, mint egy Stopperné. Mink itt első vagyunk. Hanem hogy vissza-
térjek a karakterre. Hát azt tudom már, hogy mit tart kegyed az asszonyok karakteréről. Most legyen szíves és mondja meg nekem: a férfiakban is fontos kegyed szerint a belső tisztaság?

— A férfiaknál nem olyan fontos.

Stopperné orra úgy világított, mint egy világító torony.

— Látom, hogy kegyed egy finom, fiatal ember és igazán örövendek, hogy nem affektál. Mert lássa, nekem is ez a nézetem, a férfiakban nem fontos és meg is mondtam Stoppernak, te Stopper, nekem ne hozzád egy Donzeunt, vagy egy Rinaldint, aki mindennap friss fehér gallért akar. Én nem mosatok egy ideszahut esavargóra, mint valami rendes emberre. Hát ebben megegyeztünk. Kegyed ígért egyszer vált hetenként és egyebet csak épen nagymosás előtt. Most aztán szeretnék még a nevelési elveimről beszélni kegyeddél, de erre még ráérünk. Berele már bizonyosan türelmetlen.

Felnézett a kredenc tetejére és lehívta:

Ki lesz Wirth kancellár utóda

Auer és Mayer előtérben —
Merénylet Scheidemann ellen —
Letartóztatták a néppárt több
tagját

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, okt. 19. A Wirth-kormány lemondása most már elkerülhetetlen. Ezzel tisztában vannak az összes politikai pártok. És a kormány lemondásának híre mégis nagy izgalmat keltett a polgári közvéleményben, a polgári sajtóban, sőt magukban a pártokban is. A többségi szocialisták, a centrum balszárnya, szóval a kimondottan köztársasági frakciók Wirth lemondásával a reakció megerősödésétől tartanak. A baloldali szocialistapártok a kormányválság következtében keletkező zavartól tervek sikerét várják. Wirth kancellár lemondása még nem történt meg, de már több kancellár neve került forgalomba. Utódjaként Auer és Mayert emlegetik. Mayer párisi német nagykövét volt, akinek nagy érdemei vannak a Franciaország és Németország közötti ellentétek megszüntetésében.

De akármelyik politikai párt exponense kerül a birodalmi kormány élére, a krízis, amelyet a kormányváltozás idéz elő, mégis ebben kiélezi a pártszervevényeket és még élesebben állítja egymással szembe a köztársaság és a monarchia híveit. A monarchisták mérís nagy erőfeszítéseket tesznek, hogy aláaknázzák a köztársasági államformát és a hatalmat, ha kell, illegális eszközökkel is magukhoz ragadják. A szélső baloldalon álló pártok szintén fel fogják használni az alkalmat politikai céljaik elérésére. A néppárt, amely két szárnyra tagozódik, szintén harcra készül. Ludenscheid-ban, ahol a többségi szocialisták népgyűlést tartottak, beszélt Scheidemann is, a többségi szocialistapárt egyik vezető személyisége. A népgyűlésen merényletet akartak követni ellene, amely azonban nem sikerült. A merénylet kísérlete következtében a néppárt több tagját letartóztatták.

Igy állanak egymással szemben a pártok és a szervevények. A harcban már nem a parlamenti küzdőeszközök használják fel, az erőszak fegyveréhez nyulnak, ami a forradalom kitörése óta szinte állandósultnak látszik Németországban. Merényletekkel és puccskísérletekkel törnek előtérbe a hatalomhoz és politikai tervek megvalósításához törtek pártok.

**Életünk gyermekeinkben teljessé,
Magunknak adunk, ha a Tárbutnuk
adunk**

— Berele, gyere le.
— Az árbóckosárban vagyok. Nem megyek le.

— De tanulni kell, Berele. Akarsz tanulni?
— Mit kapok, kérdezte Berele.
Stopperné gondolkodott.
— Kapsz egy pofont.
Berele nem kapitulált.
— Kapsz egy cukorfütyölöt.
Berele még most sem kapitulált.
Stopperné kivágta a tromfot:
— Ha jól viled magadat, megrughatod a tanító urat.

Berele nem utasította vissza ezt az ajánlatot, de csak mint tárgyalási alapot fogadta el. Hát nem bánja: tanulni fog. Lábatval Kleinmann felé kalimpált.

— Hát gyűjjön fei.
Kleinmann nem értette.
Berele ordított:
— Gyűjjön fel. Én csak itt tanulok.
Kleinmann tétovázott.
Stopperné biztatta:

— Miattam ne zsenirozza kegyed magát. Ha Berele azt mondja, hogy ő csak feint tanul, akkor csak feint tanul. Berele egy karakter. Kleinmann felmászott a kredenc tetejére és ott találta Berele elé a tudomány alap-
elemét.

Hétfőn összeülnek Ausztria és Magyarország megbízottai

Ellentárlanak a felkelők — Az osztrák külügyi bizottság feltételei — A csehszlovák lapok véleménye

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

Bécs, október 19. A külügyi bizottság felhatalmazása alapján az osztrák kormány folytatni fogja tárgyalásait a magyar kormánnyal. Ezekhez a tárgyalásokhoz most dolgozza ki a programot. A velencei határozatok csak a terület átadását mondják ki, de nem sorolják fel azokat a módokat, ahogyan az átadás megtörténjen. A velencei konferencia folytatásaként

Hétfőn ismét összeülnek Magyarország és Ausztria megbízottai.

A tárgyalások felváltva Bécsben és Budapesten lesznek. Az osztrák külügyi bizottság a további tárgyalásokat feltételekhez kötötte, amelyek nélkül semmiféle meg egyezéshez nem járul hozzá. Ezek a feltételek: 1. Ostenburg csapatainak kivonása, 2. a népszavazási területre antant, lehetőleg olasz katonaság küldése, 3. semleges zóna felállítása Magyarország és Nyugatmagyarország között, hogy

a lakosságot a bandák támadásaitól megvédjék.

Mert a felkelő csapatok leszerelése mégse történik olyan zavartalanul, mint azt az első budapesti táviratok jelentették. A magyar kormány a velencei megállapodások alapján Nyugatmagyarország egyes helyeiben falragaszokban felszólította ugyan a felkelőket, hogy

tegyék le a fegyvert, a felszólítás azonban nem jár mindentűti kelő eredménnyel. Raszton például

a felkelők ellenszegültek és megtámadták a reguláris csapatokat.

Másutt is összeütköztek a felkelők a tényleges csapatokkal. Lajtaszók községet elhagyták a szabadesapatok, viszont az átadási terület más részén a szabadesapatokat kiegészítik azokkal a Wrangel-hadseregbeli katonákkal, akik a szerb-magyar határon állottak és átszöktek Magyarországra.

A prágai sajtó a velencei konferenciáról és annak várható fejleményeiről is. A „Narodni Listy” megállapítja, hogy

a velencei határozatok nem fogják nyugvópontra juttatni ezt a kérdést.

A „Venkov” azt írja, hogy a magyarokat a velencei eredmények még vakmerőbbé fogják tenni. A „Bohemia” megállapítja, hogy amennyire a magyarok nem győztek Velencében, annyira nem szenvedtek vereséget ott az osztrákok. A bécsi „Reichspost” azt írja, hogy Belgrádban nagy aggodalommal nézik Olaszország lépését, amely lényegében a kisantant ellen irányul. A jugoszláv kormány aggodalmát fokozza, hogy ez a diplomáciai vereség hatással lehet az ország belpolitikai életére is.

A nagykövetek tanácsának jegyzéke Németországhoz és Lengyelországhoz

Páris, okt. 19. Ma délelőtt a nagykövetek tanácsa újabb ülést tartott. Ezen az ülésen véglegesen megszövegezték a német és lengyel kormányokhoz intézendő jegyzékeket.

Háború Dél- és Észak-Kína között

London, október 20. (Damian.) Dél- és Észak-Kína között kitört a háború. A déli seregek Sunjacen elnök vezetése alatt harcban állanak a pekingi kormány csapataival. Erős kínai bandák Tonkingba is betörték.

Bethlen miniszterelnök tervei

Budapest, október 19. (RTL.) Bethlen miniszterelnök tegnap tárgyalta a pártvezetőkkel. Megállapodtak abban, hogy a királykérdést kikapcsolják a nemzetgyűlést félélvvel meghosszabbítják. A miniszterelnök kijelentette, szükséges, hogy ezután szigorúan a költségvetés kereteihez ragaszkodjanak és a kiadásokat minden vonalon redukálják. Az egységes kormányzópárt megalakítására irányuló kísérletekkel szemben a kisgazdapárt balszárnya szilárdan kitart követelése mellett és ragaszkodik Nagyatádi Szabó István személyéhez. Mayer volt miniszter a két frakció közti ellentéteket elsimítani dolgozik.

Négymillió munkanélküli Angliában

London, okt. 19. Lloyd George az előházban beszédet mondott a munkanélküliségről. Kijelentette, hogy három-négy milliót tesz ki a munkanélküliek száma. Az ország olyan nyomott kereskedelmi viszonyok között van, amilyenre a napoleoni hádjárat óta nem volt példa.

A londoni szocialista konferencia

London, okt. 19. Az itteni szocialista konferenciára megérkeztek a külföldi pártok képviselői. A német pártot Ledebour, az osztrák pártot Adler Frigyes, a francia pártot Longue és az angol pártot Henderson képviseli a konferencián, amely új internacionálét akar megteremtani.

Ötféle járvány pusztít Romániában

A regátban, a tengerparton és a Bánátban van a legtöbb beteg — Középerdély izolálva maradt — Hézagos az orvosok elhelyezkedése

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az Uj Kelet több ízben megemlékezett azokról a járványokról, amelyek néhány héttel ezelőtt az egész országban felléptek. Azóta ezek a járványok, mint a kolozsvári egészségügyi államtitkárság egyik felügyelőjétől, dr. Slovacutól értesülünk, csak terjedtek és ma már olyan mértékben pusztítanak, hogy országos jellegű intézkedéseket tesznek szükségessé.

Főképpen a tifusz, a kiütéses tifusz, a vörheny, a skarlát és a lépfene azok a betegségek, amelyek leggyakoribban jelentkeznek és amelyeknek a legtöbb áldozatuk van. Ezeknek legnagyobb része a regátban dul legerősebben, a nagy városokban, de pusztító járvány jelleget öltötte Erdélyben, Bukovinában és Beszarábiában is. Az okiráltságban leginkább a déli vidékek lakóit támadta meg, így Bukarestben is rendkívül sok a beteg, ezenkívül a tengerpartokon, a kikötővárosokban, Konstanzban, Galacban, Brailában szedi áldozatait. Ezek a városok a járványok romániai kiindulópontjainak tekinthetők, a hajók, amelyek itt kötnek ki, fedélzetükön hozzák a bacilusokat, benne vannak a hajórakományokban és ezek átrkva a vasutakra, az ország több részébe viszik tovább. Legfőképpen az Odesszából és Konstantinápolyból jövő hajók hozzák a fertőző betegségeket.

Erdélyben: Brassó, Marosvásárhely vidékén és a Székelyföldön szinte átsiklottak a betegségek, de annál mélyrehatóbb gyökeret vertek Arad és Temesvár környékén és középső Erdélyi, Kolozsvárt is ugyancsak elkerülte, Zilahon, Désen, Désaknán, Szatmáron és Maramaroszigeten találtak ismét talajra. Ezekben a városokban a tisztviselői hivatalok megállapítása szerint egyenként száz-százötven, a nagyobb helyeken még többen betegedtek meg ragályosan és a kisebb községekben, falukban, sőt tanyákon tíz-husz megbetegedés is előfordult. A betegségek aránylag súlyos lefolyásúak, a halálozási arányszám 15 százalékot tesz ki.

Az egészségügyi államtitkárság eddig végzett vizsgálataiból kitűnik, hogy a járványok fellépésének és terjedésének elsősorban a gyümölcsösvés, másodsorban a lakók összezúfoltsága az oka. Az elsők még tudnak valamiképpen segíteni, a másodikok leküzdése azonban olyan technikai akadályokba ütközik, amelyeknek a megszüntetése már nem is az egészségügyi hivatalok, hanem a lakáshivatalok hatáskörébe tartozik, ezek pedig tudvalevőleg országsszerte legelemibb tennivalókban is tehetetlenek.

A ragályos betegségek csökkentésére és izolálására az egészségügyi államtitkárság több orvosokból és ápolókból álló bizottságot küldött a községekbe és falvakba, hogy oktató előadások rendezésével, a járványok ellen való védekezésről felvilágosítsák a népet.

A most fellépett járványok megmutatták, hogy milyen hézagosan és célszerűtlenül vannak a magánorvosok, az állami és a községi orvosok elhelyezve. A városokban majdnem minden kétszáz emberre esik egy orvos, a községekben és a falukban kétezer emberre is alig jut egy. Ezenkívül nagy baj az is, hogy a meglévő orvosoknak sem állnak rendelkezésükre azok a technikai eszközök, kocsik műszerek, orvosságok, fertőtlenítő anyagok, amelyekre feltétlenül szükségük van. Az egészségügyi államtitkárság most ennek a hiánynak a megszüntetésén is dolgozik.

Általános drágaság az élelmiszerpiacon

Indokolatlan áremelkedés

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az élelmiszerárak az utóbbi időben ismét jelentősen emelkedtek. Ez az emelkedés jórésben indokolatlan, mert főzélék- és gyümölcsféle ősszel van legtöbb, lisztben és kenyérben, a jó aratás után, szintén nem szükködünk és hús is, amely a főzélékszezonban másodrendű tápanyaggá zsugorodik, annyi van, hogy megdrágulása egyáltalán nem szükségesszerű következmény.

Különösen a főzélékek azok, amelyeknél az áremelkedés meglepő. A káposzta kilogramja 1.50 lei, a hagyma 5-7 lei, burgonya 1 lei, paprika négy-nyolc darab 1 lei, petrezselyem egy kilogramm 5-6 lei, paradicsom 4-5 lei, retek, két-három darab 1 lei, zeller darabja 3-4 lei, cékla kilogramja 0.60-1 lei, kalaráb 0.20-0.40 lei, tökkáposzta 1 lei, murek 3 lei.

A tejfélék is nagyon drágák. Tehéntej litere 2.50 lei, bivalytej 3-4 lei, túró kilogramja 8-10 lei, tejfel litera 8-10 lei. Orda nincs. A tojás darabja 1-1.25 lei.

A gyümölcs is szokatlanul megdrágult. Pedig a termés kitűnő volt és a felhozatal most is élénk. Szőlő kilogramja 3-4-6 lei, alma 1-4 lei, körte 5-7 lei, szilva 1-1.50 lei, birsalma 2 lei, gesztenye 5 lei.

Egyedül a kenyérek a régiék, Barnakenyeret most is három-négy leiert mérnek, fehérét négy-öt leiert.

A husarak is csak keveset változtak. A borjú talán drágább lett valamivel, ezek a különbségek azonban máról-holnapra eltűnnek és ismét előjönnek. Aszerint, hogy milyen a felhajtás. A város gyakran akadékoskodik a vámnál, már sokszor megtörtént, hogy a falusiaknak borjuikkal vissza kellett fordulniuk.

Általában véve: a piacokon drágaság van és ez a drágaság indokolatlan. Nem ajánljuk ismét a maximálást, az semmiképpen sem jó, de nem fog ártani, ha a hatóságok kissé jobban odanéznek, felvigyáznak és az árdrágítókkal szemben szigorú példát statuálnak.

— Vasárnap érkezik a csehszlovák vásár vonat Kolozsvárra. A csehszlovák vásár vonat elindult Prágából, ma érkezik Nagyváradra és vasárnap reggel lesz Kolozsváron. A vonatban, amely tizenhat erdélyi városnál áll meg rövidebb-hosszabb időre, hetvenkét csehszlovákiai cég állított ki. Képvisele vannak az építő-, fém-, textil-, elektrotechnikai, mechanikai, bőr-, üveg-, porcellán-, hangszer-, papír-, vegyi, grafikai és agyagipar. Hoz orvosi műszereket és háztartási cikkeket is. A kolozsvári csehszlovák konzulátus tegnap falragaszokon közölte a lakossággal a vonat megérkezését.

Eveszik a város belső területén az italméréseket

Ujabb támadás készül a zsidó kisegisztenciák ellen

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Kolozsvár városi tanács a közelmúlt napokban olyan határozatot hozott, mely előre láthatólag emberek és családok egzisztenciáját fogja tönkretenni. Kötelességünk ez ellen már eleve is felemleni tiltakozó szavunkat és a helyzetet teljes következményeiben megvilágítani, annál is inkább, mert a határozat megindokolásában nem szűkölködik olyan jogcímekben sem, melyek tetszőlegesen teszik az első pillanatra és így igen alkalmasak arra, hogy a józan megítélést tévutra vezessék. Mint a legtöbb antiszociális ténykedést tévutra vezessék. Mint a legtöbb antiszociális ténykedés, ez is a kultúrserűség és a szociális gondolkodás külső mázába burkolódik és ezzel kívánja felejtetni, hogy végeredményben mégis csak munkásemberek életének nyugalmaról és egzisztenciájának tönkretételéről van szó.

Az 1888 évi 17. t.-c. 13-ik paragrafusa alapján és a Budapesten már a háború előtti életbeléptetett hasonló rendelet minőségére a kolozsvári tanács elhatározta, hogy 1921 évi június elsejétől kezdődően mindazokat a pálinkaméréseket, melyek a város belső területén, főbb utvonalaiban és a villanegyedben vannak, megszünteti. Ezek a helyek névszerint: Piata Unirii (Mátyás király tér), Calea Regina Maria (Deák Ferenc u.), Str. Univ. (Egyetem-u.), Str. Cogălniceanu (Parkas-u.), Str. Memorandumului (Unió-u.), Str. Saguna (Barta Miklós-u.), Piata Stefan Gel Mare (Hunyady-tér), Piata Cuza Voda (Bocska-tér), Str. George Brătii (Malom-u.), Gal. Regele Ferdinand (Ferenc József-ut), Piata Mihail Viteazul (Széchenyi tér), Calea Victoriei (Magyar-u.), Str. Dorobantilor (Honvéd-utca).

Mi magunk, akik természetesen ellente vagyunk az alkohol mindenféle árusításának, csak örömmel üdvözölhetünk ezt a rendeletet, ha nem látjuk tisztán a tendenciát is, mely felé ez a rendelet irányul. Ugyanakkor ugyanis, amikor a jelzett helyeken lévő és régi

idők óta, harminc és negyven éve fennálló pálinkaméréseket hatóságilag be fogják csukni és az addigi tulajdonosoktól előreláthatólag el fogják venni üzlethelyiségüket, ugyanakkor az ugynevezett bodegák fennmaradását kérelmezés alapján külön elbírálás tárgyává teszik azzal a megokolással, hogy ezeknek a bodegáknak külseje nincs ellentétben a szőpészeti értelemmel. Igazán nem tudnók megmagyarázni, hogy mennyiben sértheti példának okáért a görög utcatestű, teljesen rendezetlen Malom-utca külső képét egy pálinkamérés bármilyen cégablaja is legyen és miért nem sérti a városi urak szépérzékét az a bodega, mely a város legforgalmasabb, legszebb utcájában a Newyork-kávéház és szálloda közvetlen szomszédságában van, ha nem tudnók, hogy az ugynevezett pálinkamérés csaknem kivétel nélkül zsidó tulajdonban vannak és hogy az 40-45 kimeréstulajdonosok pálinkamérését jogát meg fogják vonni, ugyancsak majdnem kivétel nélkül zsidó.

Mindamellét azonban, minthogy tényleg pálinkamérésekről van szó, nem kívánunk ebből a teljesen átlátszó intézkedésből sem sérelmet kovácsolni. Előre tiltakozunk az ellen, hogy ezeknek a pálinkásoknak bolthelyiséget a régi recipe szerint elvegyék azzal a megokolással, hogy nem lévén már pálinkamérés, nincs tehát szüksége bolthelyiségre sem. Nem. Ezek az emberek és családok, akik évtizedek óta bírják ezeket az üzemeiket, bizonyára nagy anyagi veszteségnek és életküzdelemnek lesznek kitéve a rendelet által, de ahhoz minden ugynevezett szociális és szépérzék dacára is meg van az emberi joguk, hogy ugyanazokban a bolthelyiségekben, melyekben eddig pálinkamérésük volt, másfajta üzletet vagy kereseti forrást rendezzenek be maguknak. És meg kell adni ezekkel az egzisztenciájuktól megfosztott embereknek a jogot arra is, hogy pálinkamérésüket a város más helyén gyakorolják, ahol nem sértik a városi tanács szépérzékét.

A zsidó színpad Amerikában

Newyorki fevél az öreg színésznőkről és még öregebb direktorokról

— Az Uj Kelet levelezőjétől —

Newyork, október hó. Ha a megfigyelő olykor-olykor ráfanyalodik, hogy beható pillantást vessen a newyorki zsidó színházra és egynehány művészt és művésznőt közelebbről megnézi, akkor szinte hihetetlennek tűnik fel, hogy az amerikai zsidó színpad alig idősebb harminc esztendőnél. Sokkal inkább arra hajlandó gondolni a megfigyelő, hogy az amerikai zsidó színpad már az ózónviz e őt is fennállott és a jelzett színpadi csillagok bizonyára Noé bárkájának idejéből maradtak ránk. Van a newyorki zsidó színháznak néhány fenoméne, akiknek a színpadra való fellepte alkalmával ószinte borzongás ragadja meg a nézőt. És ezek még mindig hősszerűen szerepeket és husz esztendőse leányokat játszanak még a színpadon. Ószinte csodálkozom afölött, hogy a newyorki fiatal leányok, neműknek és ifjúságuknak ilyen megsértesét hallgatással tűrik. De semmi sem történik. — Hiszen Amerika a szabadság klasszikus hazája és mindenki azt teszi ott, ami éppen tetszik neki. Ez a lehetetlen állapot onnan származik, hogy sok olyan színész és színésznő, akik már régen túlélték magukat, sajnos még mindig dolgozni kénytelenek, hogy a bétévő falatjukat megkeressék.

Léhetőleg még nagyobb baj az, hogy a „direktorok” maguk is nagy művészeknek tartják magukat és még ennél is nagyobb baj az, hogy művésztüsként mindenáron be akarják mutatni. Az ó kiagult korukban bizony már sokkal illőbb volna, ha nyugalomba vonulnának. De ezt semmiképpen sem tudnak elviselni, és még mindenáron azt akarják, hogy beszéljenek róluk. Az, hogy színházdirektorok, nem elégíti ki őket. Ők játszani is akarnak. Hajdanában, amikor még fiatalok voltak, hősszerűen szerepeket adtak. Most öreg napjaikra már öregebb szerepeket játszanak. „Apát nekem, egy országot egy apáért”, jajgat a direktor a drámai vagy operett szerzői felé.

Ezek a műmíták hosszú ideig akadályozták a zsidó színház fejlődését. Egyszerűen nem engedték az új erőket a színpadra. Az amerikai zsidó színe-

szeknek van egy uniójuk és ez az unió valóságos isten ostora volt. Ebbe az unióba bejutni nem volt valami könnyű dolog. A zsidó nem ismerte el az erőket és ezenfelül is annyi gáncsot vetett eléjük, hogy kénytelenek voltak hamarosan takarodni rajna. Manapság már, legalább ebben a postban, valamivel jobb a helyzet. A direktorok már maguk is érzik, hogy a színpadot ki kell szelezní, hogy fiatal erővel kell feltölteni. Mult esztendőben az egyik zsidó színház szerződött Michaleskát, Sina Goldsteint, Seradskit és Julius Adlert is megérkezett feleségével együtt. A „Céardaskirálynő” című operettben léptek fel, mely azonban az amerikai zsidó publikum részére túlságosan „európai” ízű volt. Mindamellét az operett egyideig tartotta magát és a színház az új vendégek révén meglehetősen bevételhez jutott. Az említettek közül csak Michaleska és Sina Goldstein tudott gyökeret verni Newyorkban. A többieknek nehézségekbe ment a dolog. Szerződésben vannak ugyan ők is, de nem engedik érvényesíteni őket. Konkurrenciá.

Amilyen öregek a művészek, éppen olyan elavultak az operettek is. Hiszen Amerika valóságos szállítója volt a „Pintele Jit” zsánerű énekesdarábnak, melyek felvilágosodási morállal és melankolikus melódiákkal vannak teleítve, kikeresztelkedett és majdnem kikeresztelkedett alakok, nyuszognak benne, akik le vannak öntve, mint valami szőszal, vezéreltek monológokkal, az általános zsidó helyzetről, a zsidóságról és kereszténységről és végreis bebizonyítják hogy a „zsidónak zsidónak kell maradnia.” Ezeknek a takalmányoknak muzikális oldalát nem kell külön megemlíteni, a melódiák minden lehetőséget kihasználva és a jomkipური muszaf imádság részleteiből vannak összegyűrve. Ugyanezek az operettek azok, amelyeket Varsóban és Lengyelország más városainak zsidó színházaiban látnak, vagy látnak. Minden évben színterkerül Newyorkban egy-két ilyen új műremek, amelyet még nem látott a világ és ami forrástalmat fog a művészetben előidézni. Mig végre kisl, hogy megint csak a régi, fűsületlen izléstelenésgéről van szó.

A zsidó drámai színpad Newyorkban a legutóbbi évek folyamán kissé megjavult. Van néhány igen nagyjelőségű zsidó színészünk is, mint például Ben-Ami, Berta Kalisch és mások, de többen rövid idővel ezéltől átléptek az angol színpadra. Ugyan

ott sincsenek valami rózsás viszonyok, de a színészek mégis csak több pénz és más publikumot kapnak. *)

Mult esztendőben szerződött a newyorki zsidó színpadra Rudolf Schildkraut is. Shytkoban és más drámai szerepekben lépett fel. Schildkraut Isten kegyelméből való nagy művész. Sohasem ordít, sohasem csinál fölösleges gesztusokat, egy fölösleges lépést sem és semmi sem mutatja az ő játékában a mesterségesen kimértét. Schildkraut valóságos magával ragadja a nézőket, azonban neki sincs repertoárja.

A zsidó operettől még manapság sem lehet semmi jót mondani. A drámával azért kiélegetőbb a helyzet, mert itt legalább kísérletek történnek a javításra. Talán idő-el sikerülni fog magasabb nivóra fejleszteni, minthogy az utóbbi időkben jobb zsidó tömegek jönnek Európából, melyeknek van érzékük a drámai művészet iránt. Éppen így állunk a színészekkel is. Az utóbbi időkben számos jövevő operett- és drámai színész jött a zsidó színpadra. Így lehetséges lesz talán jobbat nyújtani, mint eddig. Clara Young, a világhírű newyorki moziszínésző a saját igazgatása alatt zsidó színházat nyitott Brooklynban. Az új szezon hamarosan megkezdődik és néhány hét múlva már látni fogjuk, hogy mit várhatunk a jövőben. D. D.

*) Az amerikai lapok jelentései szerint Berta Kalisch, időközben újra vizsátart a zsidó színpadra. (Szerk.)

Miért nem indul meg az iparkamarai választási akció?

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Tegnapelőtti számunkban foglalkoztunk azzal a listával amelyben a kolozsvári Sfatul Negustoresc az iparkamara élére új vez tőseget kändidált. Ennek a listának az összeállásában, mint megítélük, néhány kamarai tisztviselő is részt vett, olyanok azonban, akik a Sfatulban is hivatalt viselnek.

A kamarai vezetőség és a tisztviselői kar jelenleg is távol tartja magát a választások előkészítésétől és abba nem is kíván beavatkozni. Alkalmunk volt erről a kérdésről Hevesi József elnökkel és Balázs Gyula főtisztarral beszélünk, ők kijelentették, hogy a kamarai kérdést csak a választási rendszabályok pontos betartásával lefolytatott tiszta választás utján lehet megoldani.

A választási rendszabályok kategórikusan kimondják, hogy az iparkamara elnöke kizárólag hivatalos kereskedő vagy iparos lehet, ezenkívül csak a részvénytársaságok igazgatósági tagjai és cégvezetői lehetnek elnökök, tekintet nélkül arra, hogy ezt a foglalkozásukat mióta üzik.

A kamarai választások előkészítése még mindig nem történik azzal a lendülettel, amelyet ez a fontos ügy megkövetel. A kamarai tisztviselői ugyan eléget tetek kötelezettségüknek, kinyomatták a választási rendszabályokat, felvilágosítókat fűtök hozzájuk és a plakátokat a napokban már meg is jelenték. Ez azonban csak a technikai rész. A választási mozgalom lényegé még mindig nem bon aközhat ki, mélt az, aki ehhez az impulzust hivatalosan megadhatja: Metes prefektus nem kapta még meg kormánybiztosi kinevezését. Mazucchi Gusztáv kereskedelmi felügyelő, aki a napokban érkezett haza Bukarestből, tudatta a kamarával, hogy a prefektus kinevezési okmányát látta aláírva a miniszteriumban az egyik irásban.

Metes prefektus most Bukaresibe utazott, hogy a kinevezési okmányt elaozza.

Pasics tárgyal della Torettival

Belgrád, október 19. (RTI.) Pasics miniszterelnök Olaszországon keresztül érkezik Belgrádba. Találkozni fog della Toretta olasz külügyminiszterrel, akivel a fiumei kérdésről fog tárgyalni.

„Volt idő Angliában, amikor ujjal mutattak arra a férfire, aki nem viselte a menetszűzadok khaki-ruháját; eljön az idő, mikor ujjal fognak mutatni arra a zsidóra, aki elgárta szívét népe ügyével szemben. (Chaim Weltzmann. Londoni konferenciái Keren-Hajjoszód-vita.)

Az UJ KELET telefonjai:

Szerkesztőség:	...	777
Kiadóhivatal:	...	844
Zs. N. Sz.:	...	558

A bölcseségtenger titkaiból

Bicsérdy mester látogatása az Uj Kelet szerkesztőségében

Vándor áll meg és olvassd el ez igénytelen plakátocskát, amely arról beszél, hogy Bicsérdy mester a növényevés és az életművészet új apostola, mielőtt külföldi világkörütrára indulna, néhány előadáson közli veléd roppant titkait, amiket az élet- és a bölcseségtenger fenekéről hozott a felszínre. Ha felületes olvasó vagy, továbbhaladsz, de ha szórászhasogató, azt mondd magadban: ejnye, ejnye, hát Bicsérdy mester külföldi világkörütra indul, avagy a helyföldi körutal már végzett? De végre is ez farizeusbeszéd és Bicsérdy mester haragszik a farizeusokra. Ómaga a végtelen türelem és a szeretet igéit hirdeti, de oly szuggesztív határozottsággal, olyan mennydörgő hangon, hogy az ember meglapul a szeretet és türelem roppant sulya alatt. Bicsérdy mester nem tűr ellenmondást. Az igazságot hirdeti, a mestert, az utat, a mindentudást. El se hinné az ember, hogy olysalakival áll szemben, aki a lét valamennyi problémáját megoldotta. Mi az, hogy a lét valamennyi problémája? Kezdjük a legnagyobbban. Bicsérdy mester tudja a halhatatlanság titkát. És hisz benne. Adatai vannak, hogy volt egy ember, aki hatvankilenc ezer évig élt. De ez csekélység Bicsérdy tudományához képest, mert az ő embere nem hatvankilenc ezer évig él, de örökké. Hivatkozik Mecsnikovra, az optimista világszemlélet tudósára, aki az öregséget közönséges betegségnek mondotta, de Mecsnikov még nem tudta, hogyan kell ezt a betegséget gyógyítani, csak megsejtette. Bicsérdy mester igazsága az eddigi igazságokhoz képest olyan tökéletes, mint Kopernikus rendszere Ptolemeios rendszeréhez képest.

Amikor érdeklődünk, mi a mester alaptétele, mert hiszen az igazság egy rövid tömör mondatban megfogalmazható. A mester hevesen rázza a fejét és azt monja: én ezer sarkigazságot hirdetek, sőt tizedet, nem egyet. Én a mestert hirdetem, a mindentudást. Beinvítál beemünk tizezer előadásra, egyelőre csak három fog itt tartani. A lét valamennyi problémáját megoldotta, de azt sajnos nem teheti, hogy ingyen hirdesse az igéit, mert ezt a csekélységet még nem sikerült megoldania. De nagyon jól tudja, hogy a pénz egész sereg problémának a mozgatója és ő a közeli években súlyos milliárdokat akar szerezni, hogy a milliárdok is tanítványokul szegődjenek hozzá. Mindent azért tesz, hogy az élő szó töredelmes erejével átplántálja tanait másokba, biztos a hite, hogy a tanítványok ezrei várják, akik továbbadják a bölcseségtenger nagy rejtelmét, a lét megoldott problémáit, a határtalan tudást és a határtalan szeretetet.

Kétségelentlen igazságszerető éa az igazság őrzője ez a Bicsérdy, aki Bolsche stílusban közli a természettudomány eddigi eredményeit. Nem orvos, de az orvosokhoz, hogy szavaival éljünk, kisgyerekek hozzáképest. Nem természettudós, semilyen tudós, ő a mindentudó. A mester. Önmagát használta médiumnak, kísérleti eszköznek, amit meg tudta a mindent, amit mi még nem tudunk s amit ő át akar adni nekünk. Hármikilenc éves korában nagybeteg volt, és sokáig vénebb mint ma, amikor ötven éves. A feje is egészen kopasz volt, most már kezd hajasodni. Ha tizenegy év alatt ilyen szépen haladt, mit lehessen tudni, mit hoznak a következő századok. Egyébként rettenetesen ember, aki évek folyamán hat ezer bálmosást és hater ezer gyomormosást végzett magán, hogy a láplákosas funkcióit ellenőrizze. Nem derül ki, mert a geológiai hév évmilliókra viszi vissza Bicsérdy mestert, de gyanítani lehet, hogy a mindentudás apostola egyúttal a növényevést hirdeti. Egyébként nagy önmegtartóztató, aki állt a fakírok titkát is, annélkül, hogy látott volna fakírt valaha, hététkéig éhezett és izsaszította magát, hogy a testéből a szükséges vizsmennyiséget is elvonja és egyszer már meg is halt. A életműködését teljesen felfüggesztette. Ném indította meg az életműködést s azóta megint él.

Megkérdezzük, miért nem ír könyvet, azt feleleli, hogy erre nem ér rá. Ő csak beszélni, beszélni akar, majd a tanítványai stenografálni fogják. Attól tart, hogy a könyvet a negyedik mondatnál eldobják. Az élőszót nem lehet eldobni.

— **A királyi pár bányai látogatása.** Bukarestből jelentik: A királynő svájci utazása miatt, amely 10 napig fog tartani, a királyi pár bányai látogatását elhalasztották. Lehetséges, hogy a látogatás egyelőre teljesen elmarad.

— **Az igazságügyminiszter Nagyváradon.** Antonescu igazságügyminiszter tegnap délután Cosma államtitkár kíséretében Nagyváradra érkezett. Az igazságügyminiszter nagyváradai látogatásának célja, mint már közöltük az, hogy hivatalos látogatásokat tegyen a bíróságoknál és személyesen szerezzen meggyőződést ezeknek ügymenetéről. Antonescut az állomáson a bírói kar fogadta. Az igazságügyminiszter innen egyenesen a tábla épületébe hajlatott, ahol magánkihallgatáson fogadta a nála jelentkezőket. A miniszter ma és holnap a hivatalokot fogja megvizsgálni, szombaton pedig Aradra és onnan Temesvárra utazik.

— **Sándor király október 25-én érkezik Belgrádba.** Belgrádból jelentik: Sándor szob király október 25-én érkezik Belgrádba.

— **Bicsérdy mester előadásai.** Bicsérdy Béla a reform élettan és életmód mestere az unitárius kollégium dísztermében ma este 7-től 9-ig előadást tart. Holnap és holnapután este ugyanebben az időben folytatja az előadás-sorozatot. Belépti díj mindhárom estére 15 lei.

— **Személyi változások a belügyi államtitkárságon.** A belügyminiszter leiratban értesítette a kolozsvári belügyi államtitkárságot, hogy dr. Oanea, Magarosan és dr. Miclea miniszteri tanácsosokat Bukarestbe helyezte. Dr. Oanea és Magarosan tanácsosok a belügyminisztériumban fognak központi szolgálatot teljesíteni, míg dr. Miclea egy erdélyi vármegye prefektusává nevezi ki. Az áthelyezés előzménye az, hogy a három miniszteri tanácsos, akik a belügyi államtitkárság három ügyosztályát vezetik, nemrégiben beadta nyugdíjazási kérvényét, mert Tanasescu államtitkár szabadsága alatt egy bukaresti miniszteri tanácsost küldtek ki az államtitkár helyettesítésére. A belügyminiszter a lemondást nem vette tudomásul, ellenben a három vezető tanácsost elhelyezte Kolozsvárról. A tanácsosok még nem utaztak le Bukarestbe, hanem előzőleg felvilágosítást kértek a minisztériumtól az áthelyezés természetére vonatkozólag.

— **Kineveztek a nagyváradai városi tisztviselőket.** Most érkeztek Kolozsvárra a nagyváradai városi tisztviselőket kinevezésére vonatkozó javaslatok, melyek főként a belügyi államtitkárság a közelmúltban fog dönteni.

— **Házasság.** Mendel Rózsika Marosújvár és Berger Manó Nagyenyed jegyesek.

— **Megérkezett Párisból Bukarestbe az első személyszállító léghajó.** Tegnap délután négy órakor megérkezett a párisi repülőterre a Páris—Bukarest, illetve Franco-Romana aviatikai társaság első két repülőgépe. Az aerodromban jelen volt Ferdinánd király, Mária királyné, Matioara hercegnő, Deschnér bukaresti francia követ, Petin tábornok, francia katonai attasé, Valeanu közlekedésügyi miniszter, számos diplomata, igen sok tiszt és óriási előkelő közönség. A gépek megérkezésekor a zenekar a Marsillet játszotta. Őfelsége gratulált a két pilótának és hosszabb ideig társalgott velük, majd a királyné üdvözölte őket. Mindkét gép nyolc utast hozott. A gépeken ez a felírás van: Francia Román léghajózási társaság. Deullin kapitány, az egyik gép vezetője, a Dimineata tudósítójának ezeket mondta: Semmi sem biztosabb, mint egy ut Párisból Bukarestbe. Összesen 14 és fél óra hosszat repültem, de sokszor leszálltam, hogy az utvonatát megállapítsuk. Néhány napig itt maradtunk, azután ugyanazon uton visszatérünk Párisba és így a levegőn keresztül is közelebb hozzuk egymáshoz a két fővárost.

— **Tisztújítás a Menzán.** A kolozsvári zsidó Menza Akadémika f. hó 22-én szombaton este 7 órakor az ortodox iskolában Str. Berthelot (Eötvös u.) 8. rendkívüli közgyűlést tart. Ugyanakkor személyesen adandók be a kedvezmény iránti kérvények is.

— **Rabbiválasztás Nagykilódon.** Désről jelentik: Braun Chajim Jehudát, a dési jesiva újjászervezőjét és a Machzike-Tóra tanulási iskola megalapítóját, Nagykilódon rabbivá választották. Ugyancsak Braun rabbi nevéhez fűződik a kereskedő és iparos ifjusága számára létesített tantolyam megszervezése. A dési zsidóság sajnálattal látja távozását. Uj működési helyén jesiváját folytatni fogja.

— **Egy régi kolozsvári cionista halála.** Vasárnap temették el nagy részvétel mellett a tragikus körülmények között elhunyt Geist Mór kolozsvári kereskedőt. Geist Mór egyike volt Kolozsvár legrégebb és legtekélyesebb cionistáinak. Halálát gyermekei, köztük kiváló elvtársunknak dr. Markovics Ignác nagyváradai orvosnak a felesége dr. Geist René orvosnő, mozgalmunknak szintén agilis tagja, Salamon Jakab veje, ismerősei és tisztelőinek nagy serege gyászolja.

— **A kolozsvári sakkverseny.** Tegnap este kezdődött nagy érdeklődés mellett a kolozsvári bajnoki sakkverseny. A rendezőség a következő tizenhárom játékos nevezését fogadta el: Mathias, Kempelen, gróf Logothetti, Gábel, Jeremia, dr. Boila, Mendelssohn, dr. Neumann, Asztalos, Mátrai, Gherasim, Georgiu és Tirscher. Az első fordulóban gróf Logothetti szívós küzdelem után győzött dr. Boila ellen, Kempelen nem várt diadalt aratott Mathiaval szemben, Mátrai biztosan legyőzte Asztalost. A többi játszma függőben maradt. A második forduló párosítása: Asztalos—Neumann, Mendelssohn—Tirscher, Gábel—Gherasim, Jeremia—Logothetti, Boila—Mathias, Georgiu—Kempelen. Mátrai szabadnapos.

— **Szabályozzák a bérkocsisokat.** Kolozsvár város tanácsának iparügyi osztálya a napokban hozzáfogott a tenés ama régebbi rendelete végrehajtásához, mely szerint minden bérkocsitulajdonosnak legfeljebb két bérkocsi tartására lehet engedélye. A tulajdonosoktól a kétfőnél több bérkocsi tartási engedélyt bevonnák és azokat a jelentkező hadirokkantoknak juttatják.

— **Művészklubot létesítenek Kolozsváron.** Metes prefektus meg a nyár folyamán tárgyalásokat folytatott aziránt, hogy Kolozsváron művészklubot létesítsenek. Mint a Damian távirati ügynökség közli, a tárgyalások most már rövidesen eredményt fognak befejeződni. A művészklub céljaira a Park-kávéház összes emeleti helyiségeit fogják felhasználni.

— **Az „Ivria” héber irodalmi egyesület e hó 22-én szombaton délután felolvasást rendez a Culea Regele Ferdinand (volt Ferencz József ut) 52. szám alatt a neolog zsidó iskolában. A felolvasást Zewi Inteld fogja tartani „A nyelv jelentősége” címmel. Az egyesület ezután is felkéri Kolozsvár minden hebraistáját, hogy a felolvasáson megjelenjen szíveskedjenek.**

— **Draskovics szerb miniszter gyilkosának a tárgyalása megkezdődött.** Belgrádból jelentik: Draskovics belügyminiszter gyilkosának, Csallajkovicnak tárgyalása ma megkezdődött. A vádolt kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert csak lelkiismerete szavát követte. Tiltakozni kívánt a szerb zsarnokság ellen.

— **Sztrájkolnak a kassai nyomdászok.** A kassai nyomdamunkások a múlt héten huszszázalékos béremelést követelték a munkaadóktól. A nyomdatulajdonosok a munkások követelését az országos árszabálybizottság elé akarták vinni, a kassai nyomdászok azonban ennek dacára, azonnal sztrájkba léptek. A sztrájk következtében négy kassai nyomdász, névszerint a Kassai Napló, Kassai Híradó, Kassai Újság és Esti Újság kétoldalas egyesített kiadásban jelenik meg. A helyi jellegű sztrájk — hír szerint — rövidesen országos jellegű lesz. A sztrájkolókat a nyomdatulajdonosok kizárták.

— **A kiadóhivatal felkéri minden azon előfizetőket, akik díjaikkal hátralékban vannak, hogy lapunk zavarmentes kiadása érdekében lezárlékot tanulni küldjék be hátralékos előfizetési díjaikat.**

— **Nem oldják fel a lebélyezett pénz behozatali tilalmát.** Egyes külföldi lapok azon híresztelését, hogy Románia feloldja a lebélyezett pénzek behozatalára vonatkozó tilalmát, a pénzügyi államtitkárság ma hivatalosan megcáfolta.

— **A bukaresti kommunista letartóztatások.** Bukarestből jelentik tudósítónk: A kommunisták ügyében a vizsgálat erőiesen folyik. Bebizonyult, hogy az agitációhoz szükséges pénzt Moszkvából kapták, valamint az utasításokat is. A szervezet legtöbb tagjának nincs állandó foglalkozása, hanem a kapott pénzből élt. A Moszkvából érkezett delegátusokat mindig az északi pályaudvaron fogadták a fővárosi bizottság tagjai. Nemcsak a Dnyeszteren át, hanem Bulgária és Magyarország felől is jöttek kurírok. Ma újabb letartóztatások történtek.

— **Betörőbanda a Mezőségen.** Pár hét óta Erdély területén egy ugyanazon módszerrel dolgozó betörőbanda működik. Kolozsváron is két helyen követtek el kasszaturást s most a Mezőségről érkezett jelentés, hogy ott ugyanolyan módon rabolták ki több kereskedő kasszáját. A kolozsvári rendőrség detektívjei leutaztak a Mezőségre, hogy ez ügyben a nyomozást ott is bevezessék.

— **Gyanús öngyilkosság.** Ez év július havában Tölgyes község határában Benedek Erzsébet tizennyolcvéves tisztviselőnő a robogó vonat elé vetvén magát öngyilkosságot követett el. Miután az öngyilkosság körülményei gyanúsak látszottak, a brassói ügyészség megindította a nyomozást, amely mostanig eredményre nem vezetett. Most azután Kolozsváron G. V. idevaló urisany feljelentést tett a rendőrségen M. E. kolozsvári szigorló orvos ellen, aki azzal vádolt, hogy a július hónapban elkövetett öngyilkosságot ő szuggesztálta hipnózis útján Benedek Erzsébetnek. Gyanúja támogatására olyan bizonyítékokat sorolt fel, amelyek alapján a rendőrség jónak látta a nyomozást M. E. ellen megindítani. A feljelentő urisany többek között elmondja, hogy közel fél év óta ő is a szigorló orvos szuggesztója alatt állt és attól szabadulni nem tud, kéri a rendőrséget, hogy mentse meg őt élete megrontójától.

— **Karlsbadi porcellánár, Bindskepf** préselt ásványra és eson táblaúveg érkezett nagy mennyiségben Fischer üvegüzletben Cluj, Piata Unirii 18.

KÖZGAZDASÁG

Román—csehszlovák postacsomagforgalom

A csomagok súlya, szállítása és viteldíja

— Az Új Kelet tudósítójától —

A román és csehszlovák kormányok között nemrégén kölcsönös megállapodás jött létre a két ország közötti postacsomagforgalomra vonatkozólag. A megállapodáshoz hiven a bukaresti központi postaigazgatóság rendelkezést bocsátott ki, amely a postán szállítható csomagokra vonatkozólag pontos utasításokat tartalmaz. A rendelkezést alább ismertetjük, október 15-én lépett életbe.

Továbbításra felvesz a posta olyan csomagokat, amelyeknek értékét nem jelölik meg, vagy olyanokat, amelyeknek értéke nem haladja meg az ötszáz arany-frankot. Egy csomag súlya tíz kilogrammnál több nem lehet. Utánvételes csomagforgalom egyelőre nincs. A szállítólevélhez két vámnnyilatkozatot kell mellékelni és egy szállítólevéllel csak egy csomag továbbítható. A szállítólevél hátulján a feladó megjelölheti a szállítás módját, vagy egyéb megjegyzéseket. A csomag értékét arany-frankban kell megjelölni.

A postacsomagokat a határállomásokon nyitva adják át. Kiszárlási állomások Románia részéről Szatmár, Csehszlovákia részéről Kassa, a határállomás pedig Királyháza. Esetleges reklamációkkal ugyancsak ezekhez az állomásokhoz kell fordulni franczia nyelvű levélben.

A viteldíjtelek megállapításánál a súly és megjelölt érték szolgál alapul. Öt kgros csomagokért a belső csomagforgalomban megállapított díj és 50 centimesnek megfelelő lei fizetendő. Tíz kgros csomagokért a belső díj és egy franknak megfelelő lei. Törekény vagy más különös kezelést igénylő csomagok után a fenti díjak 50 százalékkal többet kell fizetni.

A frank — lei egyenértékű egyelőre 1 frank — 10 leiben állapították meg. Az érték megjelölésével szállítandó csomagok után külön két lei és a biztosítási díj fizetendő.

Az ezzel a rendelettel megindult élénk postacsomagforgalom kétségtelenül hozzájárul a két ország közötti kereskedelmi forgalom fellendítéséhez. Kívánatos lenne, hogy a többi szomszédállomokkal is hamarosan hasonló megállapodásokra jussunk.

— **Még nem váltják be a hátralékos bonokat.** Tegnap számunkban egy bukaresti távirat nyomán arról adtunk hírt, hogy a pénzügyminiszter hamarosan elrendeli a hátralékos 40 százalékos bonok bevitelét. A bukaresti pénzügyminisztérium ma azt közli, hogy a hátralékos 40 százalékos bonok beviteléről szóló hír még korai, mert a kincstár mai pénzügyi helyzete nem engedi meg a bonok bevitelét. A bonokat azonban már későbbi időpontban, de feltétlenül be fogják váltani.

— **A márka zuhanását a német kormány nem gátolja meg.** Bécsből jelentik, hogy ottani szakértők véleménye szerint a márka árfolyama nem sokára az osztrák koronára aia fog süllyedni. Ez a jóslás kis idő múlva látszik, hiszen a márka az utol ó két nap alatt megint lényegesen javult. Pénzügyi körök azonban tudni vélik, hogy a német kormány tudatosan engedi lezuhanni valutáját, mert az egyrészt megelőzti a német kiviteli kereskedelmet, másrészt politikai szempontból sem tesz semmit a márka árfolyamának javításáért, hogy az antant előtt bebizonyíthassa a békeszerződés tarthatatlanságát.

— **A luxusadó októberben le kell számolni.** A kolozsvári pénzügyigazgatóság fényfény adóosztálynak vezetője kijelentette, hogy az érdekeltek kötelesek a luxusadót október hó folyamán befizetni. Amennyiben ezt elmulasztanak és az adó elszámolását október hó folyamán nem eszközölnék, megfelelő eljárásokat indítanak ellenük. A pénzügyigazgatóság különben felhívja mindazokat, akik a fényfény adótörvény értelmében fényfény adót tartoznak fizetni vadászfegyverek, autók, luxuskocsik, fényfényező megjelölt lakás, vagy szolgálatmelyzet fölött rendelkeznek és bejelentési kötelezettségüknek eddig még nem tettek eleget, október végéig feltétlenül jelentkezzenek.

— **A forgalmi adó behajtása.** A kereskedőkre és vállalatokra nehezedő egyszázalékos forgalmi adót tudvalevőleg még nem hajtották be, mert a behajtás technikájára vonatkozólag nem történt intézkedés. Arról értesülünk, hogy a pénzügyigazgatóságnál most folynak az előkészületek a bankok és részvénytársaságok által fizetendő forgalmi adó beszedésének mikéntjére nézve.

— **Ezer kilogramm aranyat vittek ki.** Mint ismeretes, a kormány nemrégén engedélyt adott 1000 kilogramm aranyra a kivitelen bizonyos speciális feltételek mellett. Halmiból jelentik, hogy az ottani határállomáson tegnap szállították ki ezt az arany mennyiséget.

— **Az osztrák-magyar államkölcsonkötvények lebélyezésének határidejét december elsejéig hosszabbították meg.** A háború előtti osztrák-magyar államkölcsonkötvények lebélyezésének határidejét — mint ismeretes — október 15-ében állapították meg, ami az utóállamok területén élő kötvénytulajdonosok érdekeit erősen veszélyeztette. Míg a román kormány a határidő kitolására lépéseket nem tett, a csehszlovák kormány kérte a jóvátételi bizottságtól a határidő sürgős elhalasztását. Bécsből jelentik, hogy a jóvátételi bizottság közbenjárására most a kötvények lebélyezésének határidejét 1921. december elsejéig meghosszabbították.

— **Külön bizottság szervezi át a postai pénzforgalmat.** Jelentették tegnap, hogy a postaigazgatóság a pénzforgalmat újra szabályozza és az utalványrendszer helyébe a külföldön is szokásos clearing-forgalmat honosítja meg. A postai pénzforgalom új szabályozására — mint Bukarestből jelentik — bizottságot küldtek ki, amelynek elnöke C. Pitulescu és tagjai többek között Pascal I. Popescu és Victor Bolchis nagyváradi kerületi postaigazgató.

— **Mindennapos teherforgalom Csehszlovákiával.** A csehszlovák és román határon levő vasúti felügyelőségek néhány nappal ezelőtt megállapodtak abban, hogy a teherforgalmat a határon át mindennaposá teszik. A forgalom legnagyobb része ezentul a Szatmár—Szigetkamara—Aknaszlatina utvonalon fog lebonyolódni. Mindennap néhány vonat viszi a romániai árukat Csehszlovákiába és hozza a csehszlovákiai árukat Romániába. De a közvetítő forgalmat is jelentékenyen növelni fogja a tehervonatok gyakoribb közlekedése. Az új menetrend már életbe is lépett.

Valutapiac:

Bukarest, okt. 20. Márka 83—86—88, lea 85—90, font sterling 520—530, francia frank 1000—1040, svájci frank 2500—2700, olasz lira 520—580, drachma —, dinár —, dollár 133—136, arany —, ezüst —, osztr. kor. 520—540, magyar korona 20—20.50, szokol —, lengyel márka —, török-lira —.

Páris, okt. 20. Bukarest 9³/₄, Berlin 7⁵/₈.

Bécs, okt. 20. Lei 21.50, dinár 3950—, dollár 2915—, belga frank —, francia frank 209—, svájci frank 529—, holland forint —, dán korona —, jugoszláv korona —, norvég korona —, svéd korona —, szokol 3025, magyar korona 390—, lea —, lira 112—, márka 17.20, lengyel márka 70—, font sterling 11400—, rubel —.

Prága, október 20. Lei 70—, dinár 131.25, márka 51.50, lea 62.25, svájci frank 1782.50, norvég korona 1293.50, dán korona 1793—, svéd korona 2178—, lira 370—, francia frank 685.50, font sterling 375.50, dollár 34.50, osztr. kor. 300—, holl. for. 3163, belga frank —, lengyel márka 160—, magyar kor. 12.0—.

Berlin, okt. 20. Bukarest 120—, Amsterdam 5369.10, Brüsszel 1198.80, Kristiania —, Kopenhága —, Stockholm —, Helsingfors —, Róma 659.30, London 669.30, Newyork 171.57, Páris 1203.75, Zürich 3096.90, Madrid —, Bécs 978—, Prága 175.80, Budapest 2822.

Zürich, okt. 20. Bukarest 890—, Berlin 805—, Amsterdam —, Newyork 542—, London 2110—, Páris 3800—, Milano 2110—, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Kristiania —, Madrid —, Prága 665—, Budapest 70—, Zágráb 180—, Buenosayres —, Varsó 12—, Bécs 35—, osztr. lea kor. 22—.

Budapest, okt. 20. Lei 576—, napoleon —, font sterling 29.25—, lea —, dollár 749—, francia frank 51.50—, márka 485—, lira 23.25—, osztr. kor. 27.50—, rubel 38—, szokol 775—, svájci frank 141—, dinár 990—, lengyel márka 17¹/₂.

SPORT

Haggibbor—Victoria 1:0 (1:0). Csütörtökön délután négy órakor játszotta le a megsemmisített bajnoki mérkőzést a két csapat. A Haggibbor, amely három tartalékkal állott fel és legjobb játékosait, Braunt, Bornsteint és Rosenberget kénytelen volt nélkülözni, nemcsak hogy egyenlő erejű ellenfele volt a Victoriának, hanem az első félidőben állandóan fölényben volt. Ez a fölény egy góldifferenciában jutott kifejezésre. A gólt Farkas I. beadásából Farkas II. lőtte. Még több veszedelmes gólhelyzetet teremtett a Haggibbor, a Victoria kapusának Maksaynak ügyes védésén minden támadás megtört. A második félidőben a Victoria került fölénybe, de a kapu előtt, vagy a Haggibbor kitűnően működő védelme következtében, vagy saját csatársora hibájából nem tudott góllhoz jutni. A Haggibbor legjobb játékosa Noé volt, aki egyuttal a mezőny legjobb embere volt. Kitűnőek voltak még Lasarovic és Farkas II. A Victoriából Maksayt kívül Barabás és Istvánffy tűnt ki. Strasser nagyváradi bíró jól és higgadtan bírskodott, jól lehet sokszor zavarták a tribünről.

SZÍNHÁZ

MAGYAR SZÍNHÁZ HETFI MŰSOR:

Péntek: A kis kadét. (Operettjondóság, először. Premierhelyárakkal. Premierbérlet 8. sz.)
Szombat: A kis kadét. (Operettjondóság, 2-odszor. Rendes helyárakkal. Napibérlet 31. szám. C.)
Vasárnap d. u.: Az obsitos. (Operett, 46-odszor. Olcsó helyárakkal.)
Vasárnap este: A kis kadét. (Operettjondóság, 3-adszor. Bérletszámot. Rendes helyárakkal.)
Hétfő: A kis kadét. (Operettjondóság, 4-adszor. Napibérlet 32. szám, D. Rendes helyárakkal.)

A műsorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

A színházi iroda hírei: Szombat, vasárnap este és hétfőn adják a Kis kadétot. A szombati és hétfői előadást rendes bérletfolyamban, a vasárnapi előadást általános bérletszámokban tartják meg. — Vasárnap délután olcsó helyárakkal fog színpadunkon a legnépszerűbb magyar operettek egyiké, az Obsitos. — Jakobi és Martos világszerte híres operettjének, a Leányvásárnak igen nagy sikere volt a mikori felújítása alkalmával. Kedd estére ismét kitűzték a Leányvásárt és pedig A, bérletben. A keddi előadásra szóló jegyeket azonban csak vasárnap reggel 9 órakor kezdi árusítani a pénztár.

A meggők műsora: Apolló meggő: Péntek, szombat, Emir. Társadalmi dráma, főszerepben Emir, az ókos család. Vasárnapról, az Ula-gyár nayszerű drámája, Aranyamomok. Főszerepben Erich Kaiser Titz és Marija Belko. — Egyetem meggő: Péntek, szombat a

Árlejtsési hirdetés

A kolozsvári Zsidó Menza Akadémika körülbelül 150 egyetemi hallgató rituális ebéd és vacsora ellátására árlejtsési hirdet.

Az ajánlatok zárt borítékban adandók be a Mensa irodájában okt. 27. déli 12 óráig a hivatalos órák alatt (11-12).

A Menza vezetősége fentartja magának a jogot, hogy meg nem felelés esetén egy ajánlatot se fogadjon el. Feltételek hétfőtől kezdve a hivatalos órák alatt (11-12) Str. Jorga (Jókai-u.) 11. I. em. adandók be.

Cluj, 1921. okt. 21.

Vezetőség.

Pályázat egyik leghatásosabb drámája. A boldogság visszatér. Vasárnapról a Dán Egyesült Filmgyárak remeke, A hűnös apaca, látványos filmvígjáték, főszerepben Magda Sonja és Franz Hobling. Páratlanul érdekes, irodalmi színvonalú film. Délelőtt 10 órai kezdettel gyermekelőadás, változatos Pathé-műsorral. — Uránia-mozgóban: Péntek, szombat, Aranynyíl. Végtelenül érdekes és izgalmas, amerikai családi dráma, főszerepben a szépséges May Corvinnal, ki egyik legkedveltebb filmstarja és artistanője az Újvilágnak.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF

Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ

Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv. társaság

Szerkesztőség: Căța Reg. Ferdinand (vált Ferenc József-utca) 43.

Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.

Nagyvárad, Deák Ferenc-u. 9.

Arad, Str. Alexandri 1.

Szatmár, Bathányi-utca 24. sz.

NYILTER

Nyilatkozat

Egy sötétben bujkáló egyén névtelen levelet intézett több előkelő cluji kereskedőhöz, amelyben dr. Papp Sándort, a Sfatul Negustoresc Sectia Cluj elnökét megrágalmazza, mindenféle aljas gyanúsítással illeti.

Alulírottak, mint a Sectia választmányának a tagjai e levélnek hívelt nem adunk, elnökünkkel szemben bizalmunknak és ragaszkodásunknak adunk kifejezést. A gyáva levélíró hitvány rágalmozónak minősítjük, vele szemben teljes megvetésünknek adunk kifejezést, ha magát meg nem nevezi a lehető legrövidebb idő alatt és állításait be nem bizonyítja.

Rózsa Mór
alelnök

Keresztes István, Szele Márton, M. Anghel, Léderer Albert, Aurel Pasesu, Andone János, Sipos Jenő, Pop Antl, Sever Pop, Iuliu Craciun, Polonyi János, dr. Samuel Jenő, Victor Iliescu, Iuon Aldica
választmányi tagok.

*E rovatban közöltékért a beküldő felelős.

Falilámpák
Függőlámpák
Lámpacsövek
Lámpacernyők és mindenféle világítási áruk
Porcellánárúk
Tablativeg és ablaktapasz
Zsinór és ornament tábla
Préselt- és csiszolt üvegarúk és ezek

KÉRJEN ÁRJÁNLATOT!
KONLÓS FESTVÉREKTŐL
ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD

Előfizetési ár: havonként ... 30 lei
 Egyszeri ár: ...
 Hirdetéseket ...

Uj gyárveállításait — **Ügyeljünk a cégre**

Üvegesiszolda és tükörárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD) STR. SAGUNA (VOLT KAPUCINUS-UTCA) 20

Készít tükörket, üvegeket, tükrök újrafoncsorozása, tinn- és colliumok gyártása

Nagymennyiségű lámpaárú, cseh tablativeg, karlsbadi porcellán és Dittmar-féle lámpaárú érkezett.

DEUTSCH K. I.

üveg és porcellán nagykereskedés r. t.

Oradea-are — Nagyvárad,
 Str. Nicolae Jorga (vált Zöldfa-utca) 4.
 Telefon 71 1263

Pontos és szolid kiszolgálás!

Pályázat

A dítrói aut. ort. izr. hitközség alkalmaz azon-
 nalra hittanítót, ki az elemi és polgári iskolai növendékeket hittanra, héberre és szokásos melamedszerű hittanokra oktatja.

Ajánlatokat fizetési igények megadásával küldendők. — Nótlenek előnyben.

Fischer Izso
hitk. elnök.

Szenzációs

szövet-

elárusítás

az

AURORA-nál

Széchenyi-tér 35

50.000 méter

angol szövet

érkezett

Londonból,

amely

rendkívüli

olcsó gyári

áron kerül

eladásra

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lel. Vastagabb betűvel 2 lel.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Német freilein keres-
tetik elsejére, ki héberül
tud, két gyermek mellé és
a háztartásban segédkezik.
Cím: Feiner Farkas Pan-
kota, Arad-megye.

Szigoruan ortodox csa-
ládnál keresek két kis
fiam számára ellátást. —
Cím a kiadóhivatalban.

Négy szorgalmas
hochert a dicsőszen-
mártoni rabbi jesivájába
elfogad. — Kosznapokról
szükség esetén gondosko-
dik. Ajánkozások Krausz
József főra bihoz.

Zsidó okleveles tanító
nevelői, magántanítói ál-
lást vállal. Székely Unió
fatermelő, Gyimesközéplak

Könyvelést, mérleg-
készítést és német le-
velezést vállal. Besti foglal-
kozására. — Megkeresések
„Mérlegképes” jelíggel a
„Reclamá”-hoz kéretnek.
1946

Spiegel József
bor, szeszkereskedelmi és
ipari részvénytársaság.
Satu-Mare (Szatmár).
Olcsó napi áron állandó nagy
raktár. Előrendeli utasági borte-
lemben és szesz italokban.
904

Zongorák:

rövid keresztűros, —
pianinók, perzsa-
nyegek, antik butorok
és porcellánok jutányo-
san kerülnek eladásra

Sternberg replisérka-
roskodónál
ORADEA-MARE, SZV. LÁSELO-TÉR 2

A közönség figyelmébe!
Van szerencsém a n. é.
közönséget értesíteni, hogy
újjonnan átalakított műhelyemben
módozban van a közön-
ség legkényesebb izlésé-
nek is eleget tenni. Műhe-
lyemben állandó kész cipők
kaphatók. A n. é. közönség
szíves pártfogását kéri
IZRAEL ALADÁR

Jeremiás Zsigmond
szesz, rum, likőr
és cognac gyára

Szatmár, Károlyi ház.
A világhírű

Kerpel Kézfimmitó
Kerpel szappan
Kerpel Bőbészappan
Kerpel hímzőpár
kapható kicsiny-
ben, és nagyban

Rózsa nagydrogeriában
Cluj—Kolozsvár, Piata Unirii 26
Mátyás kir. tér) — 1286

Megérkezett „HERCULES”
cipőárházba Str. Reg. Ferd. 5
nagy választékban női- és férfi cipők

Lámpaáru, uborkás- és be-
főttes üvegek,
Krisztálytűhár csiszolt üvegaru, demijonok
legolcsóbban beszerezhetők
Ausländernél Cluj
Piata Mihailu Viteazul 39. sz. alatt
EN-GROS! EN-DETAIL!

Csak egy ut vezet az örökös, egészséges
apáratlan határu

HIGIRA SOSBORSZESZ
Kapható mindenütt!

Gyártja: „HIGIRA” Kosmetikai és Vegyszeri Gyár
1255 **CLUJ — KOLOZSVAR**

Szűnye bundákban — és különféle
szőrmékben nagy választék
Megrendelés, átalakítás
és festést minden meny-
nyiségben — vállalunk
S. EISENSTÄDTER & Co.
szűnye — szőrmecárnyáza
Gal. Viet. (v. Kosuth L.-u.) 2. Tel. 1-49

Restaurant LELOYD étterem

ORT. כשר
CLUJ—KOLOZSVAR, UNIO-ÉS MÁTYÁS KIRÁLY-UTCA SARKÁN
A nemrég megnyitott ort. kóser étterem Löwy és Feurlicht urak vezetése
alatt már is nagy közkedveltségnek örvend. — Elsőrendien elkészített
ételei és italaival a közönség legkényesebb igényeit is ki tudja elégíteni
Bankettek, lakodalmak, társasvacsorák stb. rendezését legújtanysosabb árban vállalja

A Temesvári Gyapjupar rt.
Kolozsvári fiókhálózatban:
Gal. Viktoriel (Kosuth Lajos u.) 24
eredeti gyári árakon kaphatók:
férfi- és női gyapjuszövetek
En-gros és en-detail!
HARISNYAÁRUK EN-GROS!

Uj mazsola és citrom
érkezett nagyobb mennyiségben a
Ratz és Bernát céghez
Cluj—Kolozsvár, mely a mai naptól kezdve
a legolcsóbb napi áron lesz kizásitva.

Szilágyi Eleonora R.-T.
Ajánlja likőr, rum különlegességeit. Elsőrendű
pezsgőt és borait. 1210 Szesz nagyraktár

Minden házban fontos!
Az egészség érdekében nélkülözhetetlen a
parafolli-, valto-, lószór- és gyapju-
tisztítása, melyet gőzerőre és vegytisztításra
berendezett műhelyemben
gyorsan és pontosan vállalok
Raktáron tartok késsz parafák és tollat
Méréselt árak! — Szolid kiszolgálás!
Stern Salamon Boesky-utca 9

„Melissát” kérjen, ha linom
cukorkát akar!

Pendele & Rivett
vált
Joh. B. Eliron & Sons
LONDÓ
nagyromániai vezérképviselőt.
H. R. KENT
Galati, Str. Domneasca 13

Üzletáthelyezés!
Hochteitl Ignác bórkereskedését
áthelyezte Piata M. Vit. (Széche-
nyi-tér) 13. alá. Wertheimer-ház

A cseh-szlovák köztársaság konzulátusa, Cluj
A MINTAVÁSÁR VONAT
Prága—Bukaresti útján
Kolozsvárt október 23. 25-én
Temesvárt október 27. 29-én
tartózkodik. Ezalatt bárki megtekintheti ezt a
fölsötték érdekes kiállítást. **KONZUL**

Rottmann Károly és Tsal
részvény-társaság
Timistora IV. strada Iancu
Vacarescu (Bem-utca) 14.
Szesz-szabadraktár, szesz-
denaturáló telep. Szilvórium-
és törkölyfőzde, rum, likőr-
és konyakgyár :: Bornagy-
kereskedés ::

Dályázati hirdetmény
A kézdívásárhelyi izraelita fiókhálózség pályáza-
tot hirdet egy
schochet-bodek bal koreh állásra
Az illetőnek kötelessége a helyi iskolákban a
hitoktatást tanítani.
Javadalmazás megegyezés szerint, lehetőleg fiatal
házas legyen.
Költségeit csak a meghívottnak térítjük vissza.
Ajánlatok november 1-ig adandók be a kézdí-
vásárhelyi izraelita gondnoksághoz.
Kézdívásárhely, 1921. október 5.
A kézdívásárhelyi fiókhálózség
gondnoksága.

Csak nagyban!
A lei emelkedésének hatása elő-
idézte a szövétáruk csökkenését
Angol szövetek
legfinomabb minőségben, direkt
Londenből
Bucuresti, Str. Academ. 45
FIÓKOK: Cernauti, Tempelgasse 4
Chisinau, Mihalevsela 60

Ha Brassóban jár, ahol állandóan a legjobb minőségű és leg-
olcsóbb saison cikkek vannak készletben
ne mulassza el megtekinteni Klein József és Fia
női- és férfidivatáruházuakat, Brassó, Kolostor-u. 24. R. kath. templommal szemben

Kadima kiadóvállalat rt. kiadása, Cluj—Kolozsvár.